

بیانیه پنجمین کنگره ملی آبیاری و زهکشی

با صلوات بر پیامبر اکرم (ص) و تبریک ولادت با سعادت حضرت امام رضا(ع)، «پنجمین کنگره ملی آبیاری و زهکشی» با حضور بیش از ۱۵۰ نفر از متخصصان، کارشناسان، اعضای هیات علمی، دانشجویان و پیشکسوتان صنعت آب کشور در تاریخ ۲ و ۳ تیر ماه ۱۴۰۰ بصورت مجازی در دانشگاه بیرجند برگزار گردید. برگزار کنندگان این رویداد علمی، دانشگاه بیرجند و انجمن آبیاری زهکشی ایران می باشند.

از ۱۲۵ مقاله رسیده به دبیرخانه همایش تعداد ۱۱۷ مقاله پذیرفته شده که از این میزان ۴ مقاله بصورت شفاهی و ۱۱۳ مقاله بصورت پوستری و ۳ نشست تخصصی طی ۲ روز کاری و با محوریت مدیریت بحران آب و توسعه شرق کشور ارائه گردید. در این مراسم از ۷ استاد پیشکسوت آب کشور و ۱۰ نفر از محققین و کشاورزان پیشرو در بهبود بهره وری آب بخش کشاورزی تقدیر به عمل آمد.

در ادامه شرکت کنندگان در این رویداد علمی، پس از بحث و بررسی های کارشناسی درخصوص محورهای کنگره و با توجه به نقاط ضعف و قوت فعالیتهای مدیریت آب کشاورزی استان و کشور، بر اهمیت توجه بیشتر به موارد ذیل تأکید نمودند:

۱- تشکیل یک نهاد مستقل دولتی خصوصی تحت عنوان **پارلمان آب کشور** بمنظور سیاست گذاری و تنظیم راهبردهای آب کشور جهت مدیریت تنظیم ضوابط و راهبردهای این نهاد فراموش شده در شرایط بحران یا ایجاد اتاق فکر مستقل آب

۲- وقوع پدیده تغییر اقلیم و به دنبال آن خشکسالی های اخیر و عدم مدیریت صحیح آن سبب کاهش تغذیه سفره های آب زیرزمینی در کشور گردیده و روند برداشت بی رویه از منابع آب زیرزمینی باعث افت سطح آب سفره های زیرزمینی شده لذا اعمال مدیریت علمی در استفاده از منابع آب کشور لازم الاجراست.

۳- برداشت بیش از حد از سفره های آب زیر زمینی در بسیاری از آبخوانهای کویری سبب پیشروی جبهه آب شور در سفره های آب شیرین (پدیده **Intrusion**) شده و در نهایت باعث شور شدن آب چاه ها گردیده است. از طرفی این برداشت بی رویه سبب پدیده فرورانشست زمین در برخی دشت های شده لذا جلوگیری از برداشت های غیر مجاز مورد تاکید قرار گرفت.

۴- پایین بودن راندمان انتقال و توزیع آب در مزرعه سبب هدر رفت آب و کاهش بهره وری اقتصادی از واحد حجم آب در استان شده است که در این خصوص توسعه سیستم های آبیاری قطره ای (البته بدون افزایش سطح زیر کشت و کنترل میزان آبشویی) تاکید گردید.

- ۵- مشکلات زهکشی و شوری اراضی کشاورزی که سبب کاهش شدید محصولات در واحد سطح شده است لازم است مورد توجه جدی قرار گیرد.
- ۶- توسعه فراگیر سیستم های گلخانه ای و نشاء در سطح کشور مورد تاکید قرار گرفت.
- ۷- کنترل سیلاب شهری، روستایی و زراعی که هر ساله سبب خسارات زیاد در این بخش ها می گردد، توسط روش های پخش سیلاب و تغذیه مصنوعی توصیه شد.
- ۸- توجه جدی به میراث ملی قنات(و احیا و مرمت قنات) در استان تاکید گردید.
- ۹- لازم است نظارت جدی بر برداشت های غیر مجاز آب زیرزمینی و نیز چاه های غیر مجاز در راستای تعادل بخشی منابع آب زیرزمینی صورت پذیرد.
- ۱۰- استفاده از آبهای تولید شده در سطوح غیر قابل نفوذ شهری مانند: آب پشت بام ها، صحن های غیر قابل نفوذ، سطوح آسفالت خیابان ها و جاده ها و ...
- ۱۱- گسترش تعاونی های تولید و تشکل های آب بران قبل از اجرای هرگونه طرح کشاورزی در مناطق بعنوان نمایندگان جامعه بهره بردار و ارائه هرگونه درخواست انجام پروژه و پذیرش مسئولیت تحویل تأسیسات اجرا شده توسط ایشان با هماهنگی با سازمان های مربوطه و توانمند سازی تشکل های مردمی موجود.
- ۱۲- بازنگری در سامانه های انتقال آب بین حوضه ای براساس نتایج آمایش سرزمین و لزوم توجه به سرمایه گذاری بخش خصوصی در این بخش
- ۱۳- فراهم آوردن شرایط تعامل های ملی و بین المللی در زمینه های آب و کشاورزی و توسعه کشت فرا منطقه ای و برون مرزی
- ۱۴- ایجاد سازمان نظام مهندسی آب به منظور ایجاد هماهنگی بین کلیه سازمان های مرتبط با آب در راستای ایجاد اشتغال پایدار برای فارغ التحصیلان رشته مهندسی آب.
- ۱۵- توسعه فناوری های موثر در افزایش عملکرد و کاهش مصرف آب در مقیاس مزرعه با روش های کشاورزی حفاظتی و کشاورزی دقیق.
- ۱۶- لزوم توجه به مدیریت توأمان عرضه و تقاضا در آب کشور با تاکید بر کاهش مصارف آب و افزایش بهره برداری.
- ۱۷- اعمال سیاستهای تشویقی کاهش مصرف آب در بخش کشاورزی.
- ۱۸- اصلاح قیمت آب و لزوم توجه به تجارت آب
- ۱۹- توسعه ترویج تحقیقات کشاورزی توسط اساتید و محققین دانشگاه و ارتباط مناسب تر آن با کشاورزان و همکاری انجمن ها در این خصوص
- موارد پیشنهادی برای استان خراسان جنوبی**
- ۲۰- نداشتن الگوی کشت مناسب که متناسب با منابع آب استان باشد، سبب سردرگمی کشاورزان شده به طوری که در برخی موارد اقدام به کاشت گیاهان علوفه ای با مصرف آب بالا می نمایند. لذا تغییر الگوی کشت به گیاهان کم آب بر و بومی منطقه (از قبیل: عناب، زرشک، زعفران و گیاهان دارویی) تاکید می گردد.

- ۲۱- توصیه های کاربردی سند سازگاری با کم آبی در استان در راستای بهره وری بهینه آب و جلوگیری از بیابان زایی مورد تاکید قرار گرفت.
- ۲۲- استفاده از نتایج تحقیقات دانشگاهی (مقالات، پایان نامه ها، نتایج کنفرانس ها و همایش های برگزار شده در استان) در راستای توسعه شرق کشور از دیدگاه منابع آب.
- ۲۳- جلوگیری از خروج آبهای سطحی و زیرزمینی در مرزهای بین المللی استان.
- ۲۴- برنامه ریزی، انتخاب و اجرای الگوی کشت بومی کم آب بر باتوجه به آمایش سرزمین آب محور با در نظر گرفتن مفهوم آب مجازی و ارزش گذاری و بهره وری آب.
- ۲۵- پیشنهاد تأسیس مرکز تحقیقات شوری در استان خراسان جنوبی با توجه به پتانسیل های طبیعی موجود.
- ۲۶- بازچرخانی آب و استفاده از پساب تصفیه شده فاضلاب شهری با تلفیق آب شور و پساب تصفیه خانه آب شرب بیرجند.
- ۲۷- ایجاد بانک اطلاعات پایه منابع و مصارف آب استان و ساختار لازم جهت تحلیل و ارائه سناریوها.

۱۴۰۰/۴/۳

انجمن آبیاری و زهکشی ایران

دانشگاه بیرجند